

BEGRIJPEND LEZEN VAN 15- JARIGE LEERLINGEN

Kim Van Ammel – Hilde Van Keer – Koen Aesaert
HSN Conferentie 2018

OVERZICHT

1. Wie ben ik?
2. Waarom is begrijpend lezen zo belangrijk?
3. Mijn onderzoek
4. Test begrijpend lezen
5. ... heeft een relatie met begrijpend lezen
6. Conclusie

WIE BEN IK?

KIM VAN AMMEL

Studie: pedagogische wetenschappen

Specifieke lerarenopleiding

Doctoraatsstudent aan vakgroep onderwijskunde

Promotor: Hilde Van Keer – Copromotor: Koen Aesaert

Onderwerp: begrijpend lezen bij 15-jarige leerlingen

Verschillende studies:

- In kaart brengen
- Bevorderen van begrijpend lezen

WIE ZIJN JULLIE?

Ga naar menti.com

Code: 270619

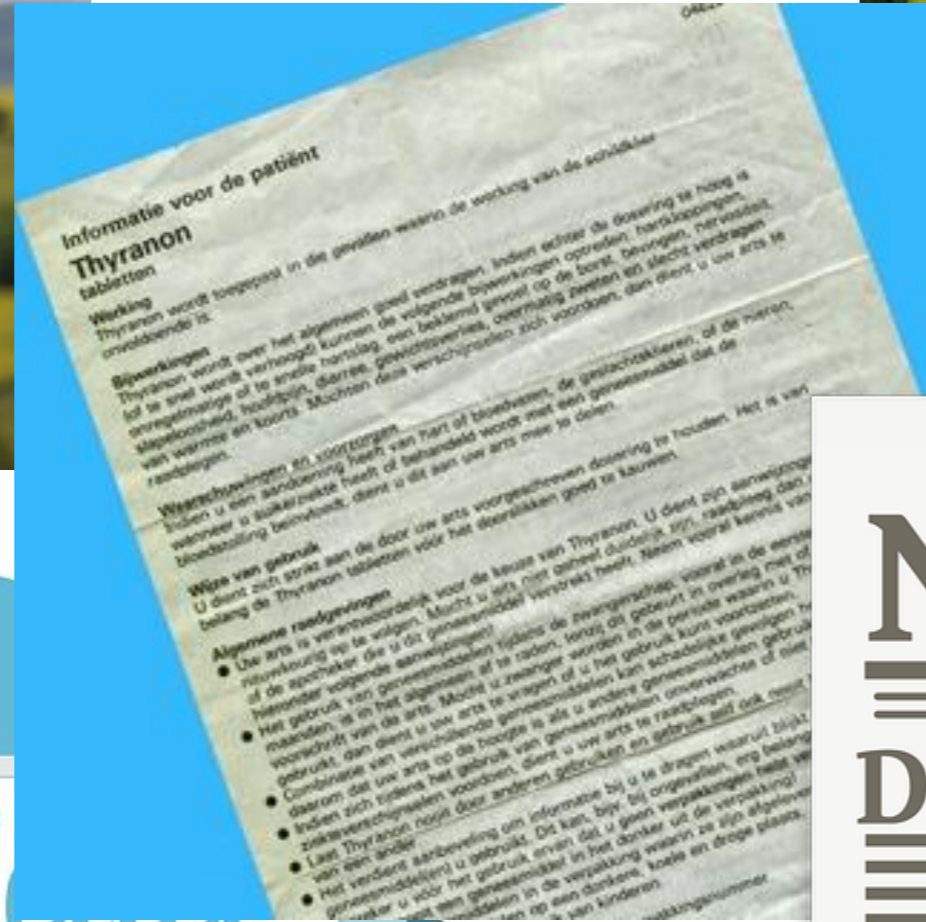

WAAROM IS BEGRIJPEND LEZEN ZO BELANGRIJK?

BELANG VAN BEGRIJPEND LEZEN

<https://nowthisnews.com/videos/politics/brilliant-4-year-old-gives-speech-about-the-importance-of-reading>

BELANG VAN BEGRIJPEND LEZEN

GOEDE LEESVAARDIGHEID

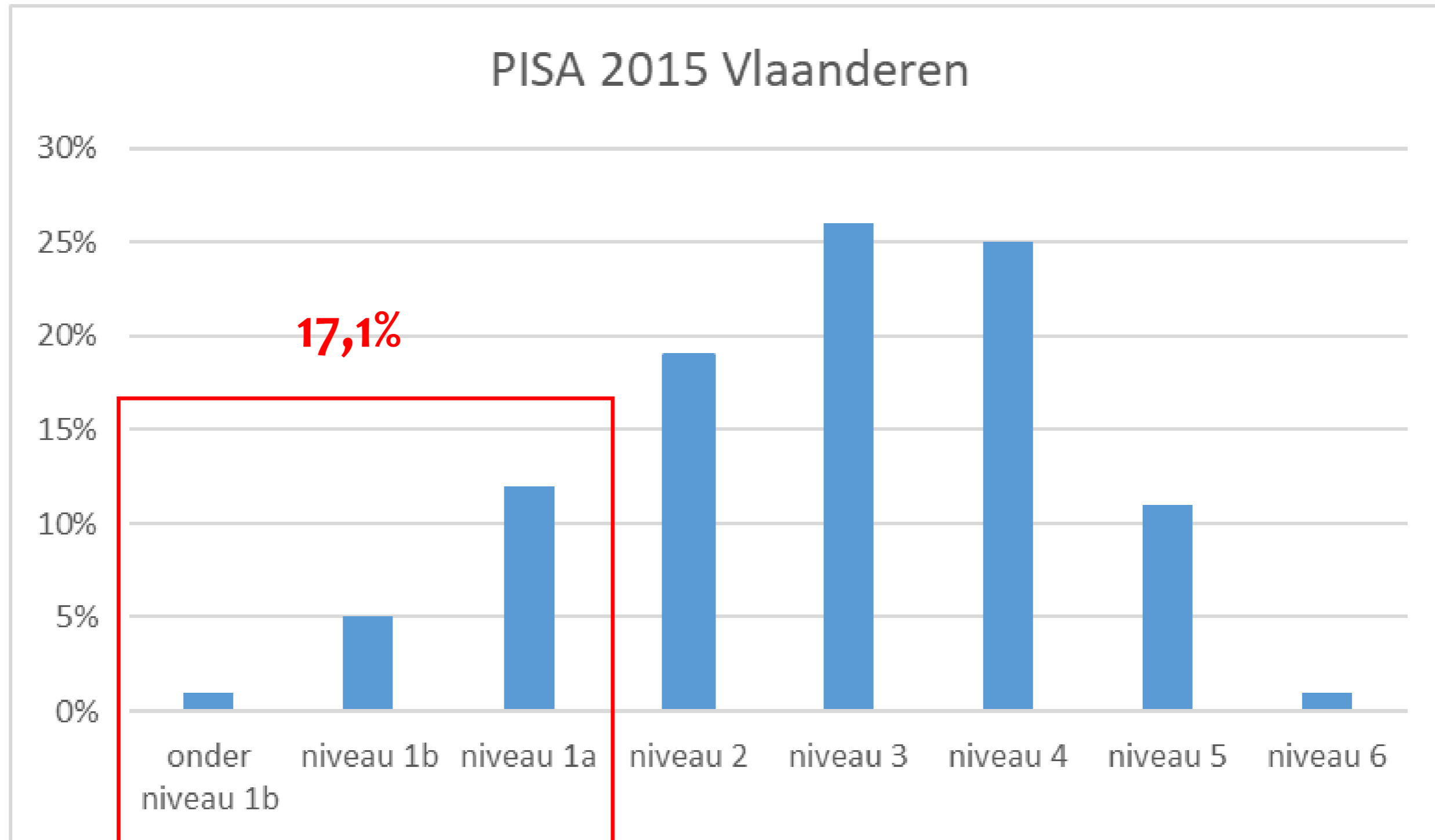
- Vergroot kansen op de arbeidsmarkt
- Meer kans op een universitaire opleiding
- Helpt om concentratievermogen te trainen
- ...

PROBLEEMSTELLING

Niet alle jongeren beschikken over de nodige leesvaardigheden

Bv. PISA, PIRLS, peilingen en internationaal onderzoek

PISA 2015

Leesniveau Vlaamse leerlingen in vrije val: niet langer bij wereldtop

05-12-17, 10.00u - Remy Amkreutz - Bron: Eigen berichtgeving

LEES LATER ★

Vlaamse leerlingen horen niet langer bij de internationale top, of zelfs subtop, voor lezen, zo blijkt uit een 1
nieuwe studie. © Hollandse Hoogte / Sabine Joosten

Tabel 7. Vergelijking van het Vlaams gemiddelde voor begrijpend lezen met dat van andere landen

Landen	Gemiddelde score (S.E.)
Rusland	581 (2,2)
Singapore	576 (3,2)
Hong Kong	569 (2,7)
Ierland	567 (2,5)
Finland	566 (1,8)
Polen	565 (2,1)
Noord-Ierland	565 (2,2)
Noorwegen (S)	559 (2,3)
Chinees Taipei	559 (2,0)
Engeland	559 (1,9)
Letland	558 (1,7)
Zweden	555 (2,4)
Hongarije	554 (2,9)
Bulgarije	552 (4,2)
Verenigde Staten	549 (3,1)
Litouwen	548 (2,6)
Italië	548 (2,2)
Denemarken	547 (2,1)
Macao	546 (1,0)
Nederland	545 (1,7)
Australië	544 (2,5)
Tsjechië	543 (2,1)
Canada	543 (1,8)
Slovenië	542 (2,0)
Oostenrijk	541 (2,4)
Duitsland	537 (3,2)
Kazachstan	536 (2,5)
Slowakije	535 (3,1)
Israel	530 (2,5)
Portugal	528 (2,3)
Spanie	528 (1,7)
VLAANDEREN	525 (1,9)
Nieuw-Zeeland	523 (2,2)
Frankrijk	511 (2,2)
PIRLS 2001-gemiddelde	500
Wallonië (FG)	497 (2,6)
Chili	494 (2,5)
Georgië	488 (2,8)
Trinidad en Tobago	479 (3,3)
Azerbeidzjan	472 (4,2)
Malta	452 (1,8)
Ver. Arabische Emiraten	450 (3,2)
Bahrein	446 (2,3)
Qatar	442 (1,8)
Saoedi-Arabië	430 (4,2)
Oman	418 (3,3)

BRON: Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS 2016)

Landen die significant lager scoren dan Vlaanderen
 Landen die niet significant hoger of lager scoren dan Vlaanderen
 Landen die significant hoger scoren dan Vlaanderen

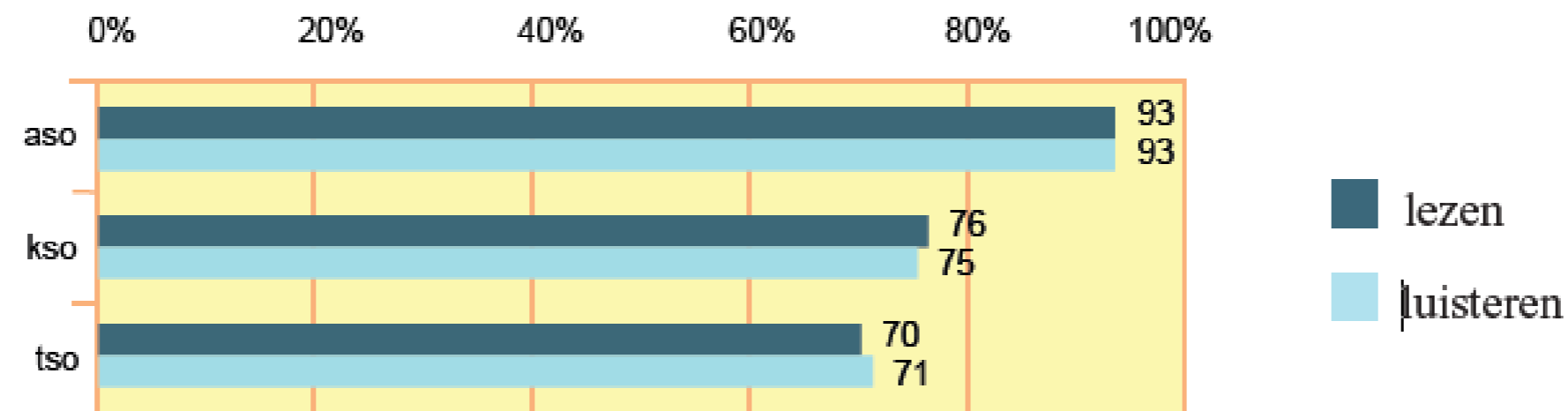
PEILINGEN VLAANDEREN

PAV – BSO - 3^e graad – 2014:

Percentage leerlingen dat de eindtermen haalt

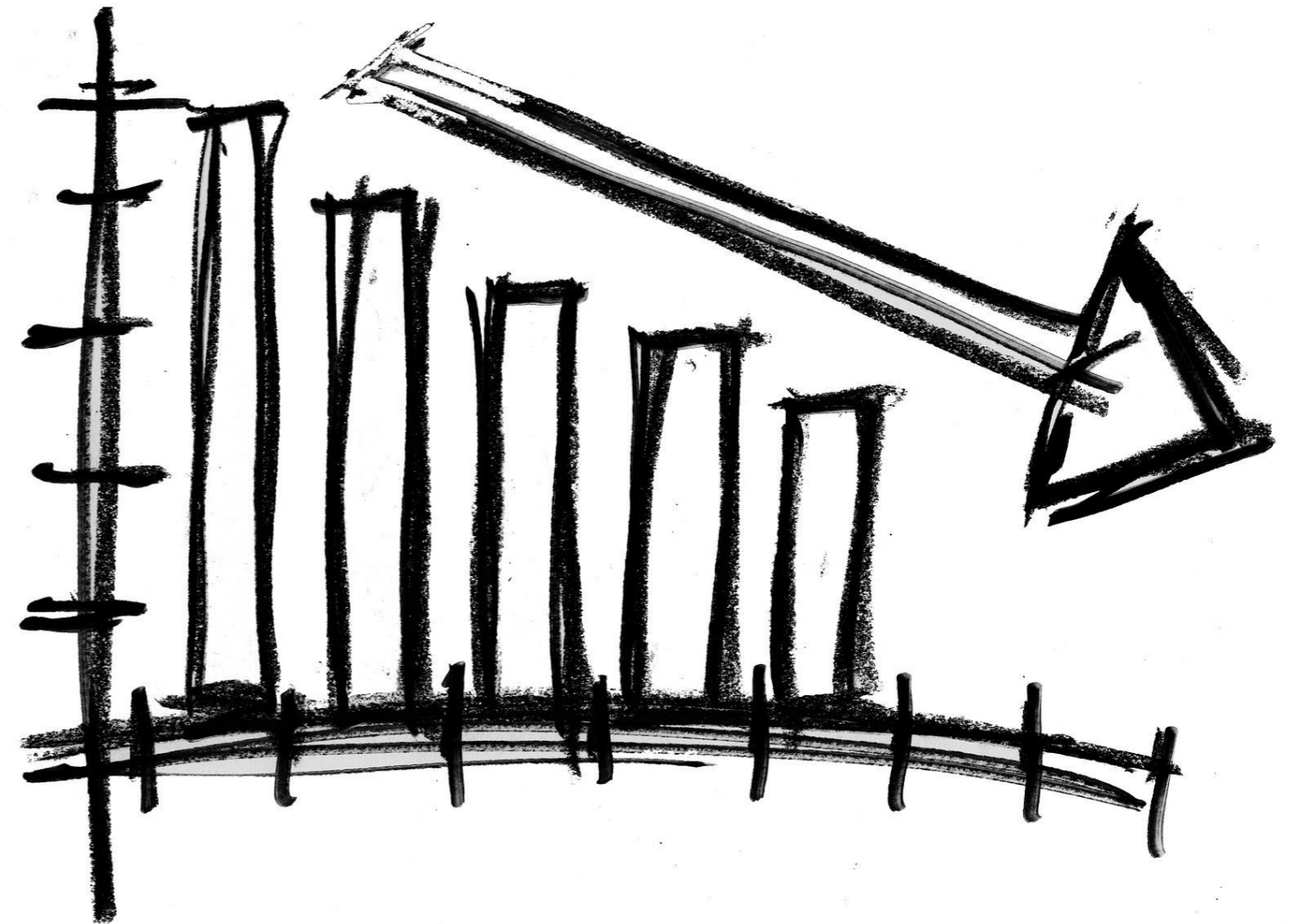
Nederlands – ASO/TSO/KSO – 3^e graad – 2010:

Figuur 29 – Percentage leerlingen uit aso, kso en tso dat de eindtermen voor lezen en luisteren haalt

PROBLEEMSTELLING

Dalende begrip- en leesvaardigheden

MIJN ONDERZOEK

ONDERZOEKSDOEL

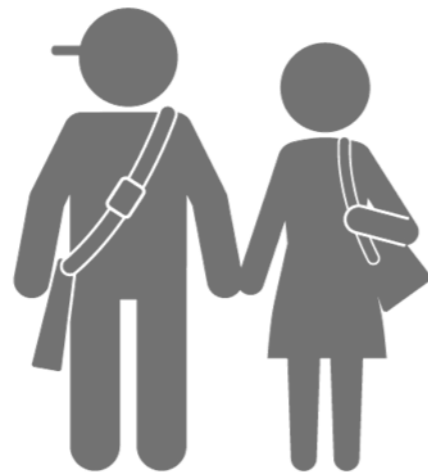
Op zoek naar **gerelateerde kenmerken** op

schoolniveau

leraarniveau

leerlingniveau

STEEKPROEF

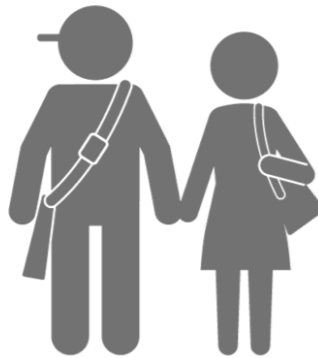

29 secundaire scholen

195 klassen (167 leraren)

94 aso – 63 tso- 36 bso

2494 leerlingen (derde jaar SO)

METHODE

Grootschalig survey-onderzoek

INSTRUMENTEN

- Toets begripvend lezen (op papier)
- Vragenlijst leerlingen (online)
- Vragenlijst leraren (online)

zelfperceptie

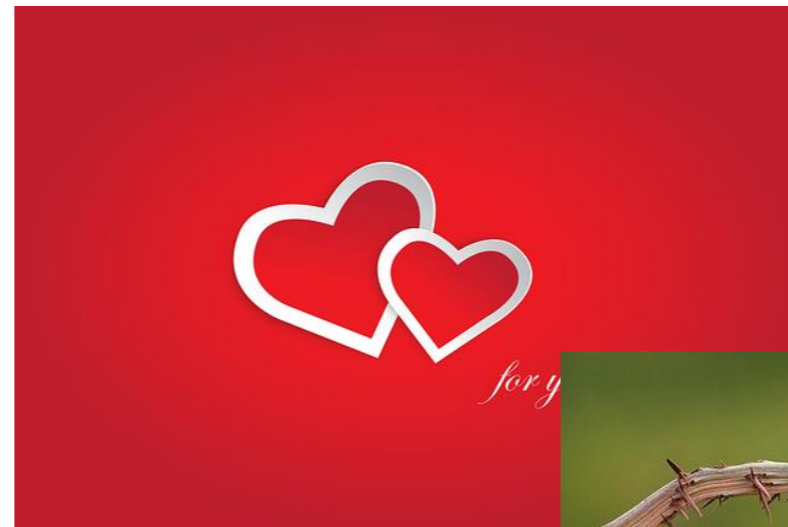
TOETS BEGRIJPEND LEZEN

TOETS BEGRIJPEND LEZEN

- CITO toets 3 Nederlandse leesvaardigheid derde klas Taak 1 en 2
- Teksten met meerkeuzevragen uit toets havo/vwo, vmbo-bb en vmbo-kb/gt
- Totaal: 7 teksten met 46 meerkeuzevragen
- Tijd: 60 minuten

- Meestal informerende teksten
- Soms ook licht betogend en uiteenzettend
- Onderwerpen:
 - Valentijnsdag
 - Dieren
 - Plagiaat
 - F-16 piloten

Begrijpen en interpreteren

- Hoofdonderwerp en hoofdgedachte begrijpen
- Woorden, zinnen, alinea's en tekstdelen begrijpen
- Verwijzingen juist interpreteren
- Relaties tussen woorden, zinnen en alinea's herkennen

Reflecteren

- Doel van de schrijver herkennen
- Onderscheid tussen feiten, meningen, beweringen, stellingen, argumenten en conclusies
- Tekstsoort en lezerspubliek herkennen

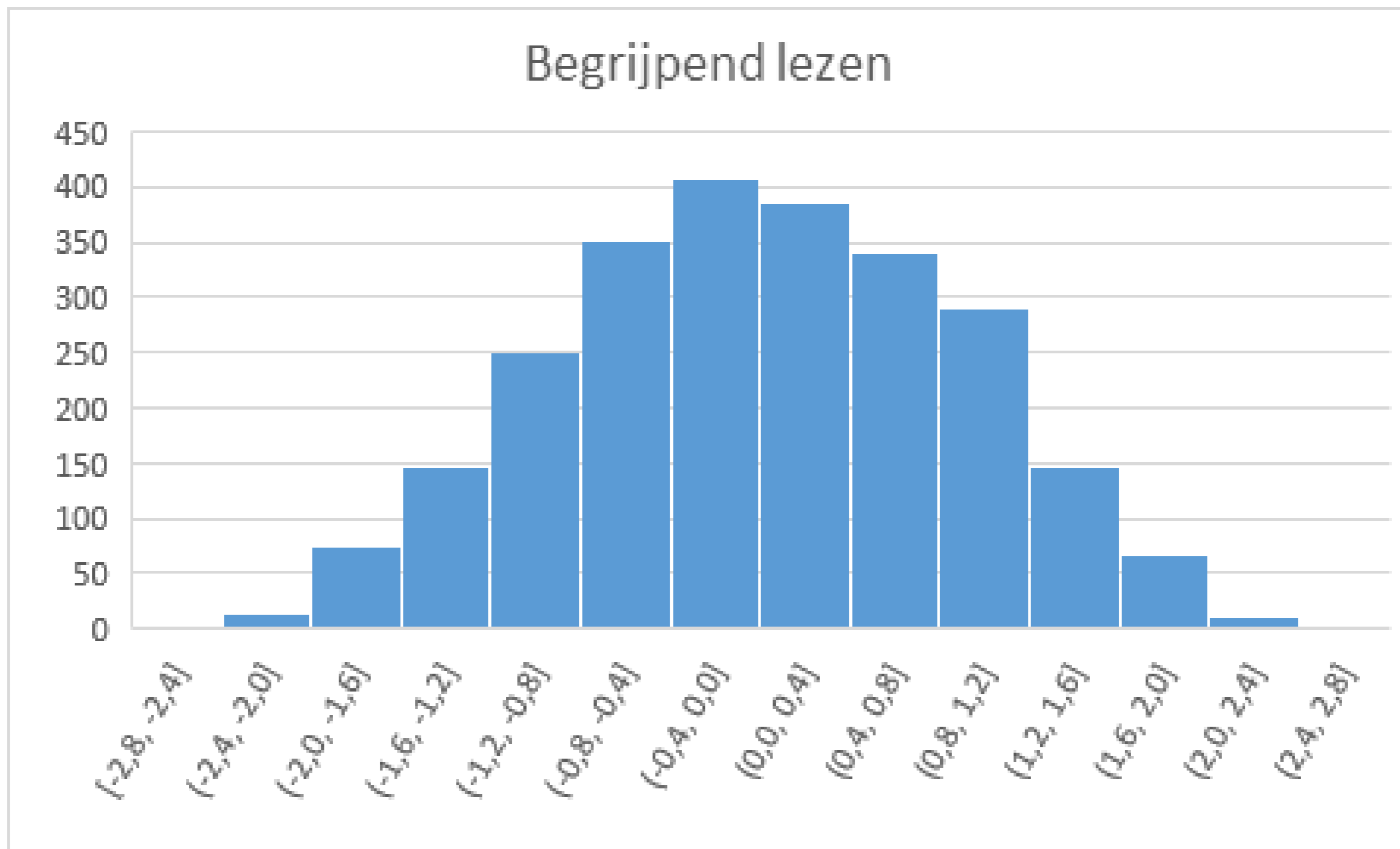
IS DEZE TOETS BETROUWBAAR?

IRT-analyse

Uiteindelijk: score op basis van **34 meerkeuzevragen**,
rekening houdend met bv. moeilijkheidsgraad van de
vragen

Score van -3 tot +3

RESULTATEN BEGRIJPEND LEZEN

ONDERWIJSVORMEN

Aso	Tso	Bso	Totaal
0.50	-0.32	-0.96	0.00

Leerlingen met migratieachtergrond scoren in België nog altijd slechter

19-03-18, 13.25u - Redactie - Bron: Belga

Moeder in België geboren	Moeder NIET in België geboren	Totaal
0.08	-0.37	0.00

Crevits legt zittenblijven aan banden

27/08/2018 om 06:26 door Stijn Cools

‘Zittenblijven heeft wel degelijk een functie’

27/08/2018 om 16:36 door Wle | Bron: BELGA

ELKE DECRUYNAERE (GROEN), SCHEPEN VAN ONDERWIJS IN GENT, IN ‘HET NIEUWSBLAD’

‘Zittenblijven werkt vaak niet’

Blijven zitten	NIET blijven zitten	Totaal
----------------	---------------------	--------

-0,61	0,16	0.00
-------	------	------

... TOONT EEN RELATIE
MET BEGRIJPEND LEZEN

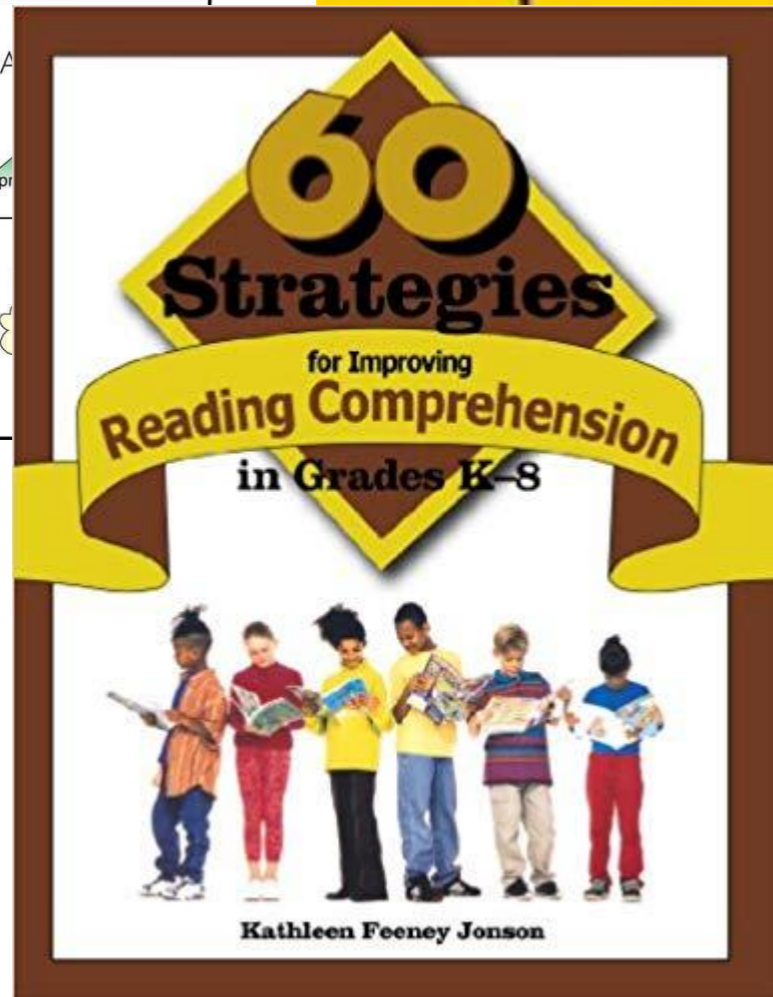
1. Leesstrategiegebruik
2. Leesmotivatie
3. Self-efficacy leerlingen
4. Didactische aanpak leesonderwijs
5. Beleid en visie op school

1. LEESSTRATEGIEGEBRUIK

LEERLINGEN

Reading Comprehension Strategies

<p>Re-read the Text</p> <p>more information = more understanding</p>	<p>Activate Prior Knowledge</p> <p>what do I already know about this?</p>	<p>Use Context Clues</p>
<p>Infer Meaning</p> <p>read between the lines</p>	<p>Think Aloud</p> <p>talk through it</p>	<p>Summarize the Story</p> <p>Characters</p> <p>Setting</p> <p>Problem</p> <p>Solution</p>
<p>Locate Key Words</p>	<p>Make Predictions</p> <p>think → pair → share</p>	
<p>Visualize</p>	<p>Use Graphic Organizers</p>	

lees strategieën

<p>voorspel</p> <p>Probeer te verzinnen wat er nu gaat gebeuren.</p>	<p>visualiseer</p> <p>Probeer de mensen, plaatsen en gebeurtenissen voor je te zien</p>	<p>verbind</p> <p>Verbind wat je leest met andere teksten en met de echte wereld.</p>
<p>vraag</p> <p>Stel vragen over wat je aan het lezen bent.</p>	<p>verduidelijk</p> <p>Onderzoek de belangrijkste zaken en maak een samenvatting.</p>	<p>beoordeel</p> <p>Beoordeel het verhaal en de acties van de hoofdpersonen.</p>

De leesstrategieën in b

<p>Voor het lezen</p> <p>Verken de tekst.</p>	<p>Tijdens het lezen</p> <p>Lees de tekst. Denk vooruit.</p>	<p>Tijdens het lezen</p> <p>Controleer of je het begrijpt.</p>
<p>Na het lezen</p> <p>Bepaal de bedoeling.</p>	<p>Na het lezen</p> <p>Verwerk de informatie.</p>	<p>Na het lezen</p> <p>Kijk terug. Trek conclusies.</p>

LEESSTRATEGIEËN IN DIT ONDERZOEK: VOORBEELDEN

- Ik **bekijk de tekst vóór het lezen** om na te gaan waarover de tekst gaat.
- Ik gebruik **tabellen, figuren en afbeeldingen** in de tekst om beter te begrijpen wat ik lees.
- Ik probeer de betekenis van **onbekende woorden** en zinnen te achterhalen.
- Ik beslis wat ik **aandachtig** ga lezen en waarbij ik minder stil zal staan.
- Ik gebruik kenmerken van de **lay-out** zoals vetgedrukte of schuingedrukte woorden om belangrijke informatie te herkennen.
- ...

Hoe vaak doe je onderstaande handelingen tijdens het lezen van schoolgerelateerde teksten?

1	2	3	4	5
Nooit of bijna nooit	Zelden	Soms	Vaak	Altijd of bijna altijd

RESULTATEN

Aso	Tso	Bso	Totaal
3.00	2.83	2.63	2.88

Correlatie met begrijpend lezen: **.17 ****

2. LEESMOTIVATIE

Wie graag leest, leest meer

Kris Van den Branden is het niet helemaal eens met Wouter Duyck.
'Leesplezier maakt wel degelijk deel uit van een krachtige
begrijpend-leesaanpak.'

DE KWESTIE COMMUNICATIEVERANTWOORDELIJKE VAN IEDEREEN LEEST TINE
KUYPERS

'Vanaf 12 jaar heb je een grote
leesterugval. Die kunnen wij
niet alleen keren'

Lezen moet een plezier zijn

17 MAART 2014 OM 03:00 UUR | Katrien Steyaert

Hoe liever we lezen, hoe beter we leren. En misschien zelfs leven. Nieuw Brits onderzoek toont het aan: kinderen die met plezier lezen, worden later beter in spelling, woordenschat en wiskunde. Maar hoe krikken we dat leesplezier op?

WAAROM LEES JIJ?

Ga naar [menti.com](https://www.menti.com)

Code: 94 96 6

ZELFDETERMINATIETHEORIE

Gecontroleerde motivatie
(moeten)

Autonome motivatie
(willen)

Externe verplichting
Straf, beloning

Interne verplichting
Schaamte, schuld,
zelfwaarde

Zinvolheid,
persoonlijke
relevantie,
betekenisvol

Plezier, passie,
interesse

Verplichting, druk, stress

Welwillend, psychologisch vrij

VOORBEELDJES

Ik lees voor school omdat ...

Gecontroleerde leesmotivatie	Autonome leesmotivatie
Omdat ik me schuldig zou voelen als ik het niet zou doen	Omdat ik lezen leuk vind
Omdat ik aan mezelf wil bewijzen dat ik goede punten kan halen voor lezen	Omdat ik lezen interessant vind
Omdat anderen mij anders zullen straffen	Omdat ik lezen belangrijk vind
Omdat anderen dit van mij verwachten	Omdat ik lezen zinvol vind

Geef aan in welke mate je akkoord gaat met onderstaande stellingen.

1	2	3	4	5
Helemaal niet akkoord	Niet akkoord	Noch akkoord, noch niet akkoord	Akkoord	Helemaal akkoord

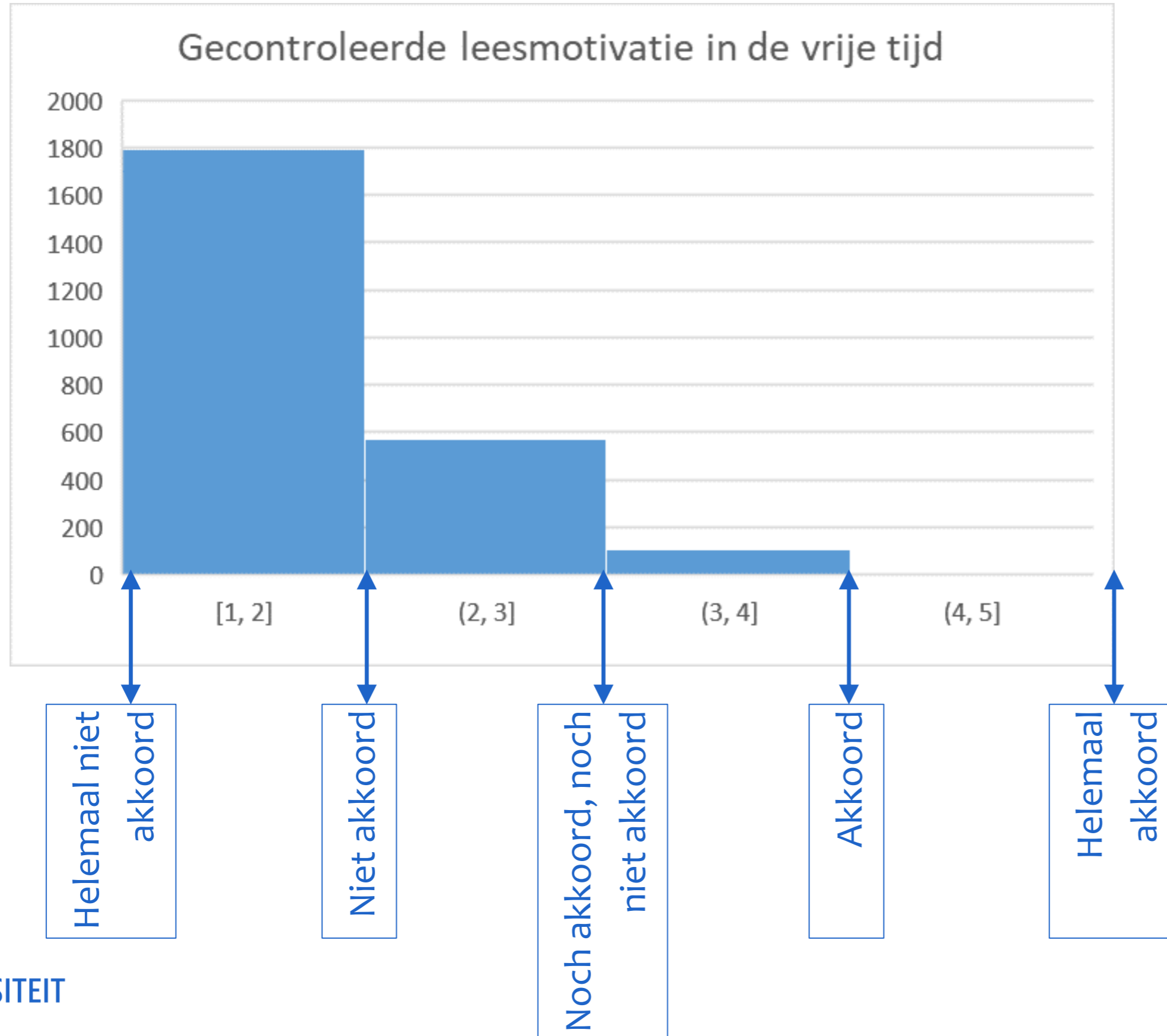
2.1 LEESMOTIVATIE IN DE VRIJE TIJD

BESCHRIJVENDE RESULTATEN

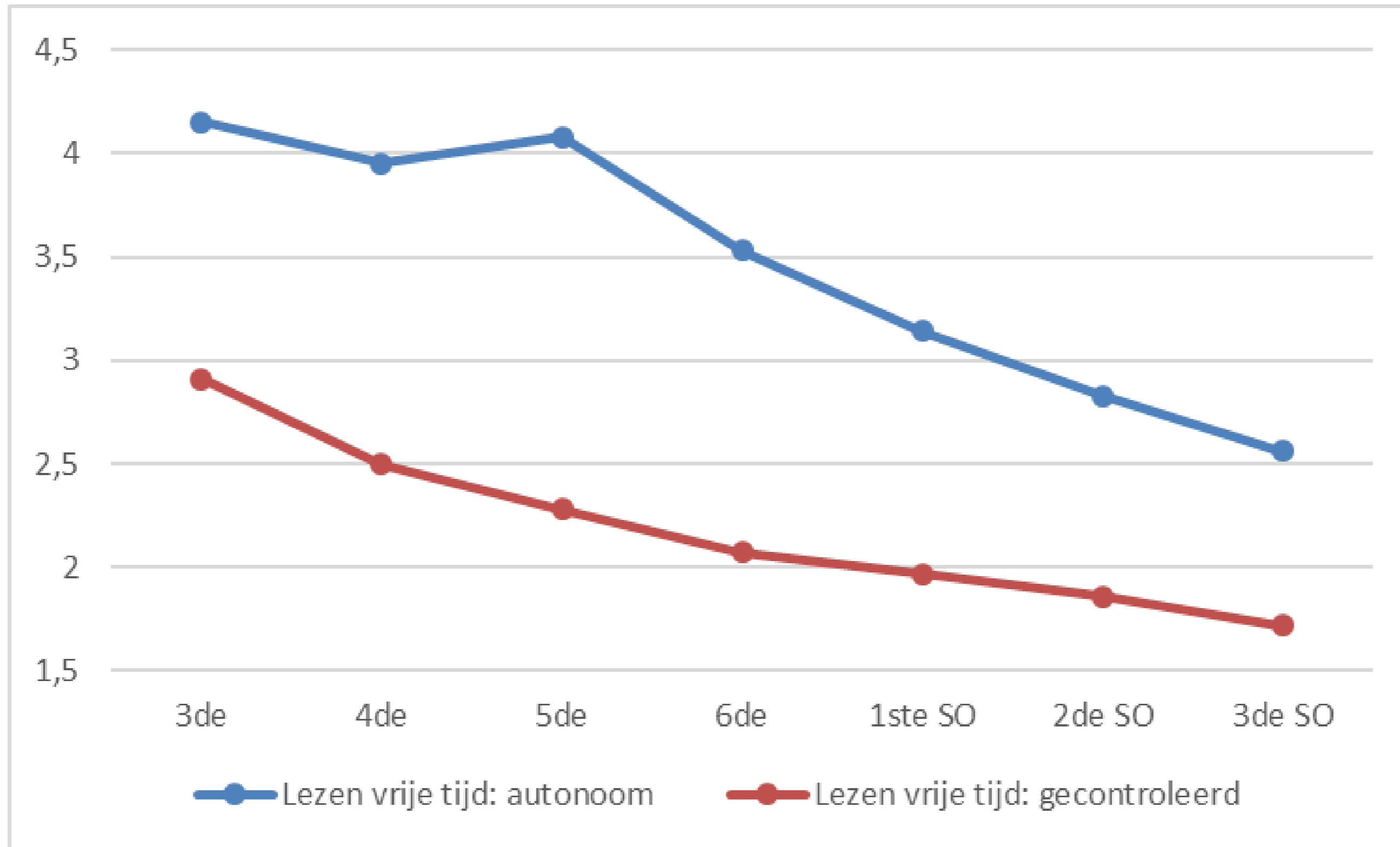

	Totaal
Autonome leesmotivatie in de vrije tijd	2.56
Gecontroleerde leesmotivatie in de vrije tijd	1.72

SPREIDING

EVOLUTIE

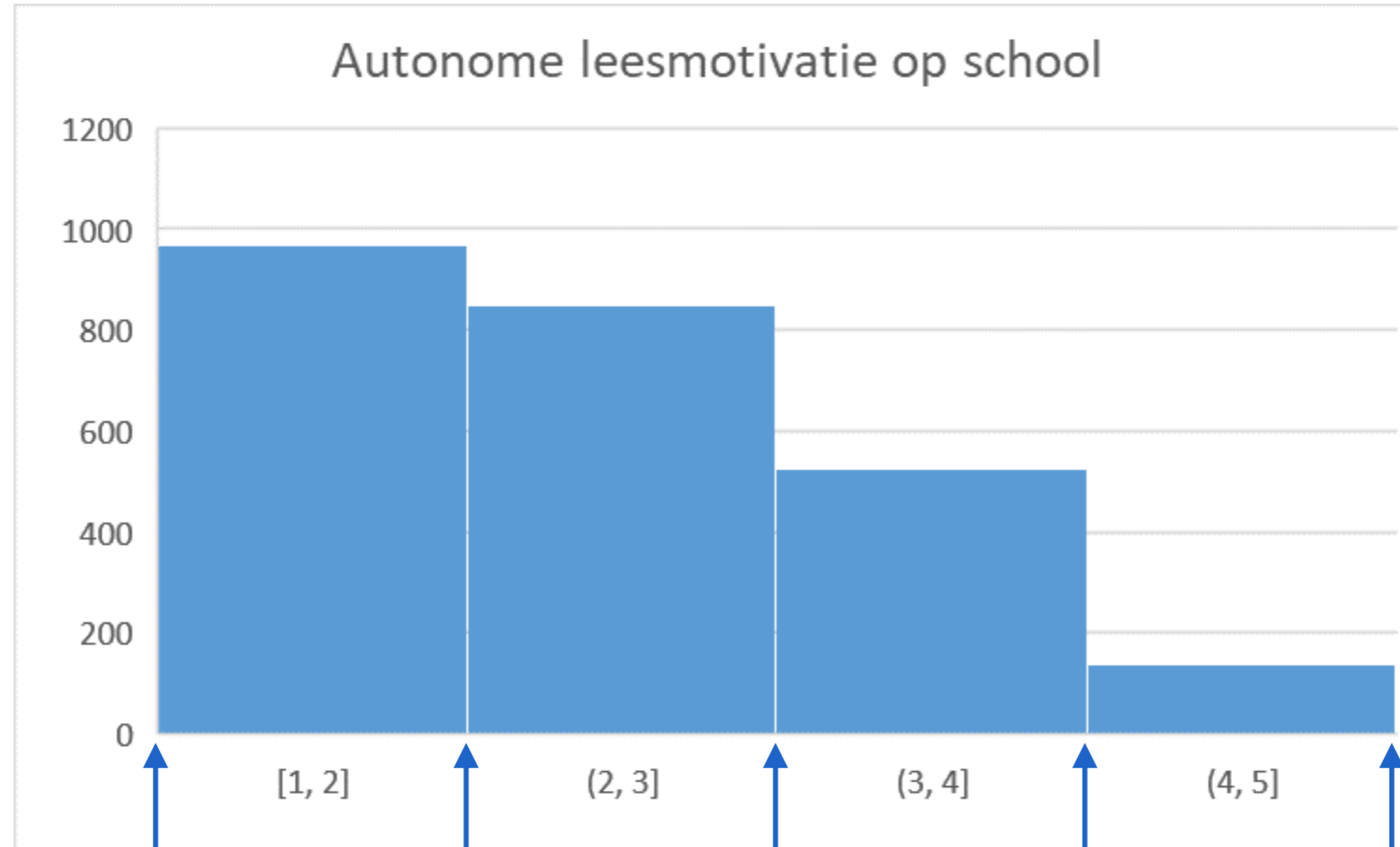
2.2 LEESMOTIVATIE OP SCHOOL

BESCHRIJVENDE RESULTATEN

	Totaal
Autonome leesmotivatie op school	2.42
Gecontroleerde leesmotivatie op school	2.81

SPREIDING

Helemaal niet
akkoord

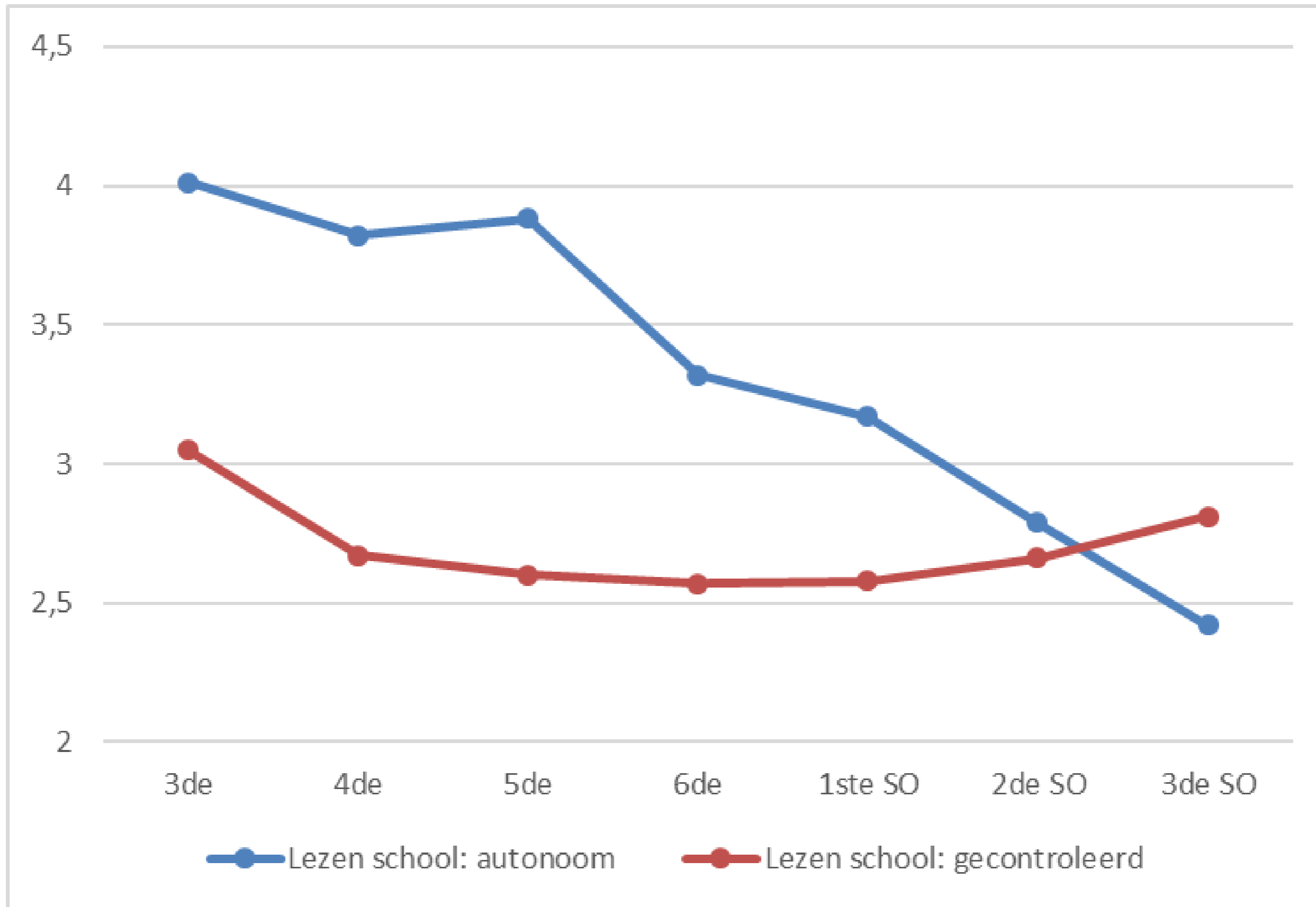
Niet akkoord

Noch akkoord, noch
niet akkoord

Akkoord

Helemaal
akkoord

EVOLUTIE

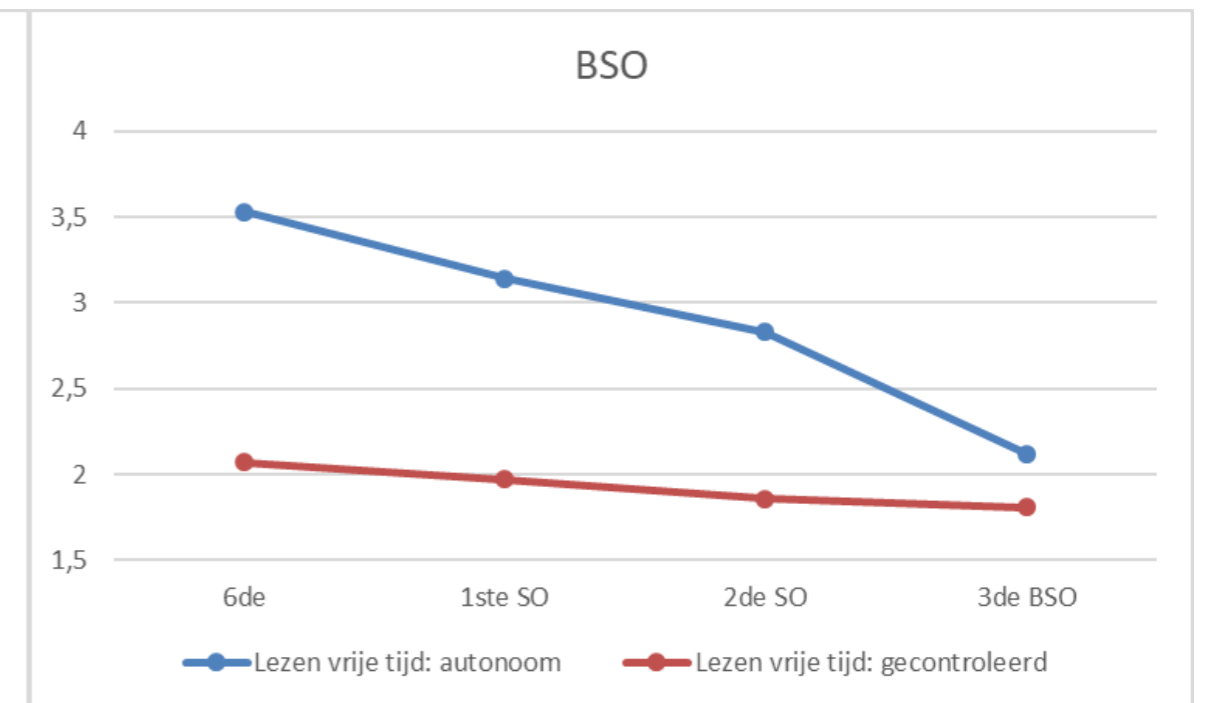
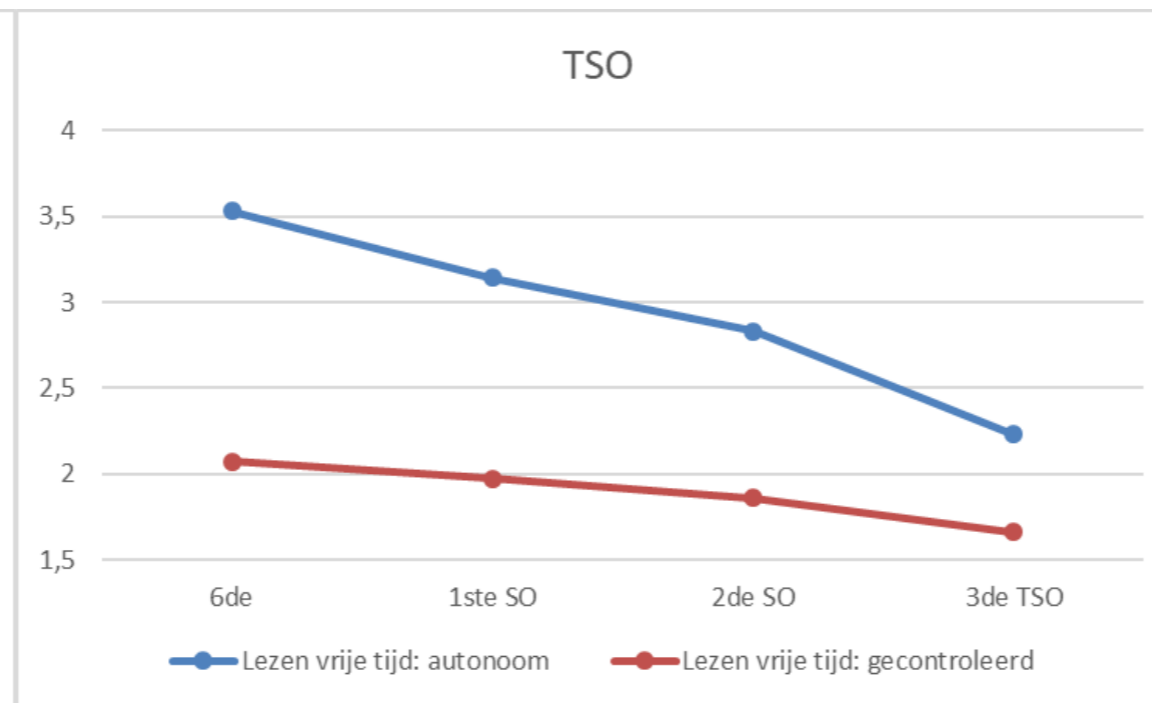
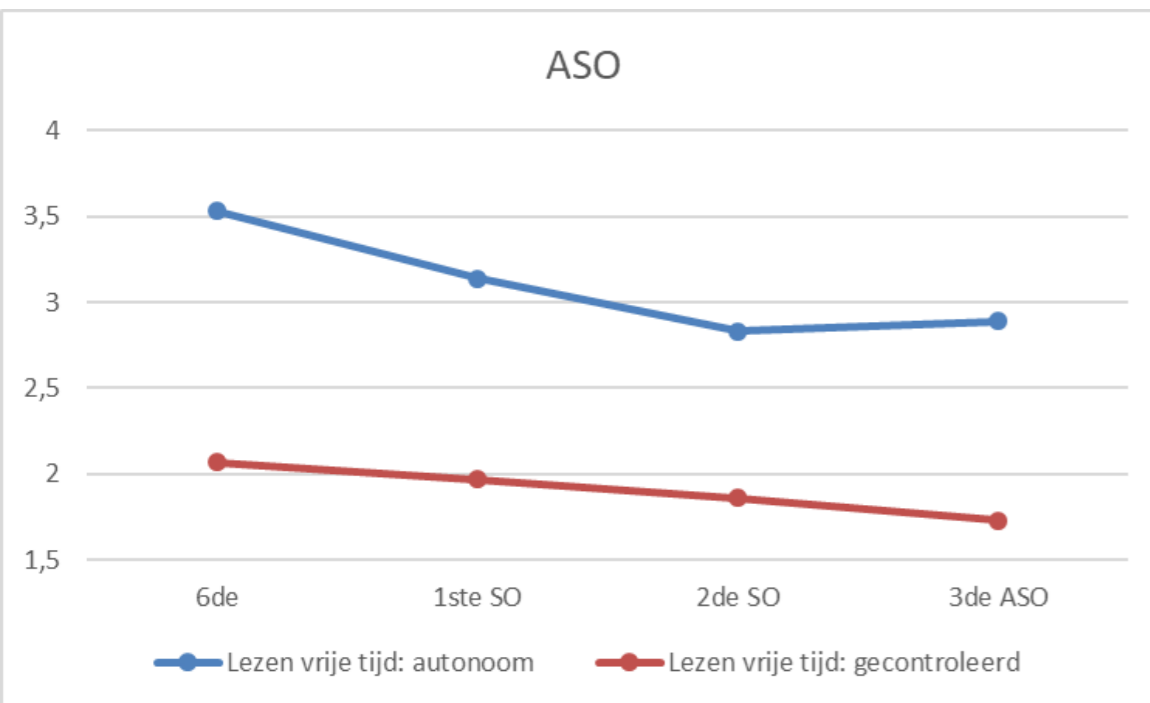

2.3 ASO, TSO EN BSO?

LEESMOTIVATIE IN DE VRIJE TIJD

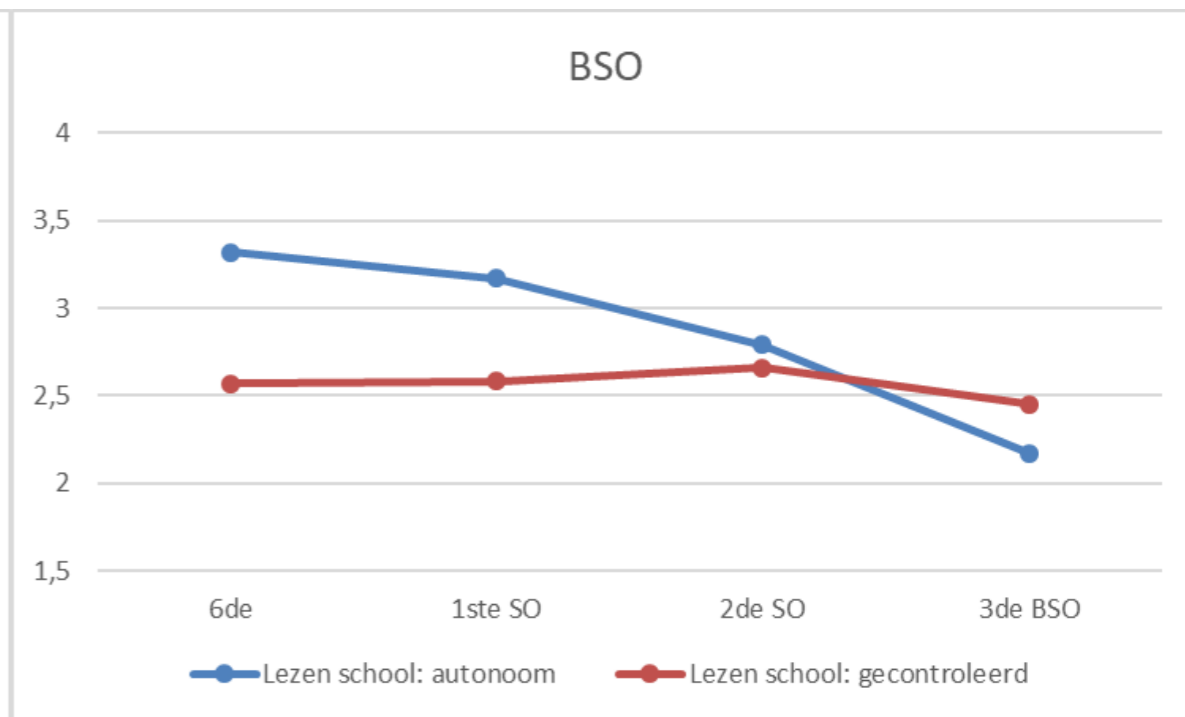
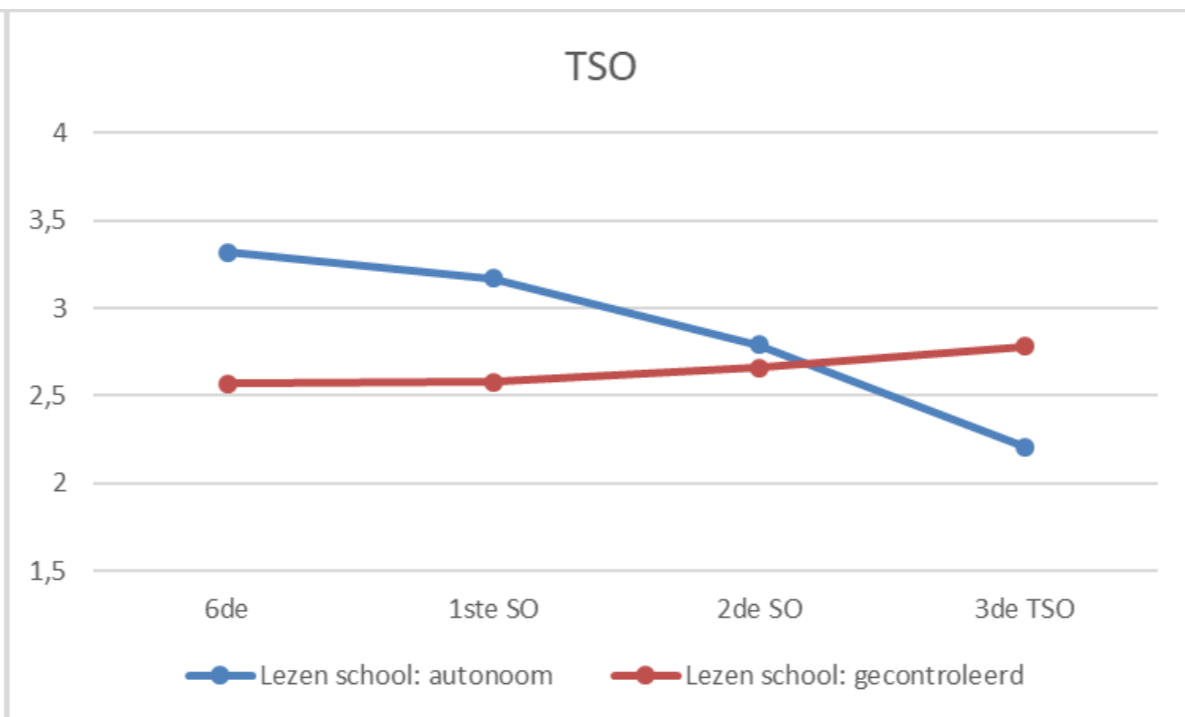
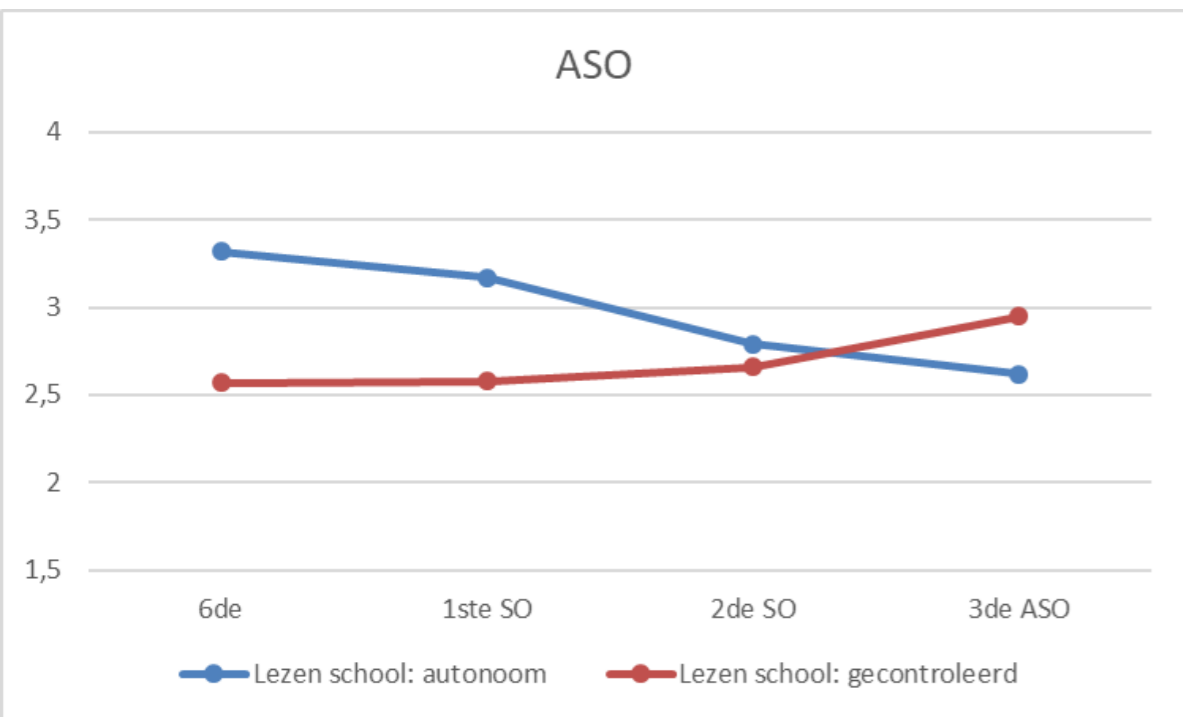
	Aso	Tso	Bso	Totaal
Autonome leesmotivatie in de vrije tijd	2.99	2.23	2.12	2.56
Gecontroleerde leesmotivatie in de vrije tijd	1.73	1.66	1.81	1.72

LEESMOTIVATIE OP SCHOOL

	Aso	Tso	Bso	Totaal
Autonome leesmotivatie op school	2.62	2.21	2.18	2.42
Gecontroleerde leesmotivatie op school	2.95	2.78	2.45	2.81

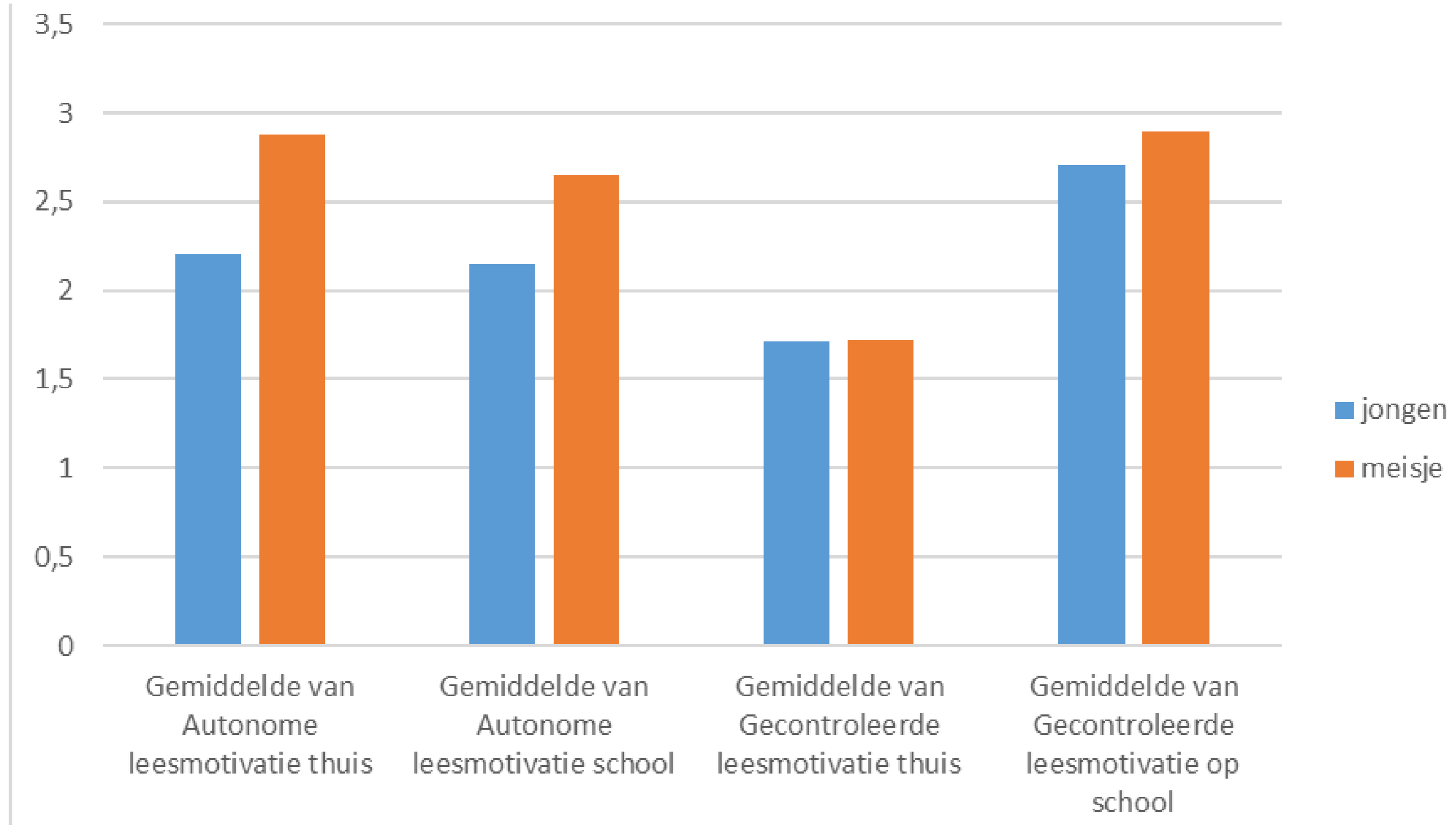
2.4 JONGGENS EN MEISJES?

Een écht leuke jongen leest niet

Man & Boek, vooroordeel 1

Jongens en mannen zijn leeshaters. Klopt dat cliché en zo ja, hoe is het zo gekomen en is er iets aan te doen? We zoeken het uit.

Aleid Truijens 18 juni 2016, 2:00

2.2 CORRELATIE MET BEGRIJPEND LEZEN

CORRELATIE MET BEGRIJPEND LEZEN

... toont het grootste verband met begrijpend-leesvaardigheden

Ga naar [menti.com](https://www.menti.com)

Code: 36 08 82

CORRELATIE MET BEGRIJPEND LEZEN

Leesmotivatie	Correlatie met begrijpend lezen
Autonome leesmotivatie in de vrije tijd	.37 **
Autonome leesmotivatie op school	.29 **
Gecontroleerde leesmotivatie in de vrije tijd	-.12 **
Gecontroleerde leesmotivatie op school	.16 **

3. SELF-EFFICACY

SELF-EFFICACY OMTRENT LEZEN

= zelfinschatting

Items

Ik begrijp teksten meestal goed

Het begrijpen van teksten is heel gemakkelijk voor mij

Ik heb problemen met het lezen van teksten waarin moeilijke woorden staan

Het begrijpen van teksten is moeilijker voor mij dan voor veel van mijn klasgenoten

Ik ben gewoon niet goed in het begrijpen van teksten

In welke mate ga je akkoord met onderstaande stellingen?

1	2	3	4
Helemaal niet akkoord	Niet akkoord	Akkoord	Helemaal akkoord

RESULTATEN

Aso	Tso	Bso	Totaal
3.22	3.01	2.91	3.10

Correlatie met begrijpend lezen: $.34^{**}$

~~CAN'T~~

CAN

4. DIDACTISCHE AANPAK

LEESONDERWIJS

BELANGRIJKE ROL LERAAR

Wat wel opvalt, is dat er bijna nergens zo weinig tijd op school wordt besteed aan pure leesvaardigheid. In Vlaanderen gaat slechts 9 procent van de instructietijd, of 84 uur per jaar, ernaar. Gemiddeld is dat 156 uur per jaar. Ook blijkt dat slechts 2 procent van alle Vlaamse scholen zeer veel nadruk legt op succes.

Als leerkrachten goede instructies geven over leesstrategieën, heeft dat een positief effect op begrijpend lezen.

Een uur Nederlands of een uur de kar voor het paard spannen?

Nog minder Nederlandse les is nefast, waarschuwen **Wouter Duyck**, **Yves T'Sjoen** en **Carl De Strycker**. Vlaamse leerlingen behoren nu al tot de zwakste van Europa.

Onderwijs neemt laaggeletterdheid ernstig

AANPAKKEN LEESONDERWIJS IN DIT ONDERZOEK

AANPAK	EXTRA UITLEG
Belang en nut	Leerlingen informeren over het belang en het nut van leesstrategieën
Aanbod	Leerlingen informeren over welke leesstrategieën ze allemaal kunnen inzetten
Demonstreren	Leesstrategieën demonstreren (d.i. zonder expliciete uitleg over bv. het hoe en waarom van de strategie)
Denkproces verwoorden	Uw eigen denkproces hardop verwoorden bij het demonstreren van leesstrategieën
Gebruiken	Leerlingen aanleren hoe ze de verschillende leesstrategieën kunnen gebruiken
Toepassen	Leerlingen aanzetten tot het toepassen van leesstrategieën
Feedback	Leerlingen feedback geven over hun gebruik van leesstrategieën

Per aanpak

1. Hoe belangrijk vindt u dit binnen uw vak? (i.e., **ervaren belang**)
2. Hoe goed bent u in staat dit te doen binnen uw vak? (i.e., **perceptie van eigen bekwaamheid**)
3. Hoe regelmatig doet u dit binnen uw vak? (i.e., **gehanteerde frequentie**)

	Vraag	1	2	3	4	5
Belang	Hoe belangrijk vindt u dit?	Helemaal niet belangrijk	Niet belangrijk	Noch niet belangrijk, noch belangrijk	Belangrijk	Heel belangrijk
Self-efficacy	Hoe goed bent u in staat dit te doen?	Helemaal niet goed	Niet goed	Noch niet goed, noch goed	Goed	Heel goed
Frequentie	Hoe regelmatig doet u dit?	Nooit	Zelden	Soms	Regelmatig	Altijd

Welke aanpak(ken) past u toe of denkt u dat het meest toegepast worden?

Ga naar [menti.com](https://www.menti.com)

Code: 95 95 70

BESCHRIJVENDE RESULTATEN

Aanpak	Ervaren belang	Perceptie van bekwaamheid	Gehanteerde frequentie
Belang en nut	3,87	3,41	3,24
Aanbod	3,73	3,34	3,19
Demonstreren	3,40	3,16	2,97
Denkproces verwoorden	3,62	3,39	3,20
Gebruiken	3,71	3,36	3,17
Toepassen	3,80	3,50	3,35
Feedback	3,48	3,09	2,91

CORRELATIE MET BEGRIJPEND LEZEN

Aanpak	Ervaren belang
Belang en nut	0.22 **
Aanbod	0.24 **
Demonstreren	0.05 *
Denkproces verwoorden	0.21 **
Gebruiken	0.32 **
Toepassen	0.14 **
Feedback	0.17 **

CORRELATIE MET BEGRIJPEND LEZEN

Aanpak	Ervaren belang	Perceptie van bekwaamheid
Belang en nut	0.22 **	0.25 **
Aanbod	0.24 **	0.32 **
Demonstreren	0.05 *	0.11 **
Denkproces verwoorden	0.21 **	0.22 **
Gebruiken	0.32 **	0.25 **
Toepassen	0.14 **	0.17 **
Feedback	0.17 **	0.10 **

CORRELATIE MET BEGRIJPEND LEZEN

Aanpak	Ervaren belang	Perceptie van bekwaamheid	Gehanteerde frequentie
Belang en nut	0.22 **	0.25 **	0.27 **
Aanbod	0.24 **	0.32 **	0.31 **
Demonstreren	0.05 *	0.11 **	0.02
Denkproces verwoorden	0.21 **	0.22 **	0.13 **
Gebruiken	0.32 **	0.25 **	0.14 **
Toepassen	0.14 **	0.17 **	0.13 **
Feedback	0.17 **	0.10 **	0.06 **

~~CANN~~

CANN

5. BELEID EN VISIE OP SCHOOL

WAT VERSTAAN WIJ HIERONDER?

Beleid omtrent begrijpend lezen	Visie omtrent begrijpend lezen
Onze school beschikt over een uitgewerkt beleidsplan met betrekking tot het bevorderen van leesbegrip	Onze school heeft een duidelijke visie over de plaats van het bevorderen van leesbegrip binnen onderwijs
Onze school beschikt over een overzicht van professionaliseringsacties van het schoolteam inzake het bevorderen van leesbegrip	De schoolvisie met betrekking tot het bevorderen van leesbegrip wordt door collega's breed gedragen
Inzake het bevorderen van leesbegrip werkt onze school met een werkgroep/ coördinatie die vernieuwingsprocessen stap voor stap aanpakt	Onze school heeft een leerlijn over de verschillende leerjaren heen waarin het bevorderen van leesbegrip is opgenomen

Geef aan in welke mate je akkoord gaat met onderstaande stellingen.

1	2	3	4	5
Helemaal niet akkoord	Niet akkoord	Noch akkoord, noch niet akkoord	Akkoord	Helemaal akkoord

RESULTATEN

Beleid	Visie
3.02	3.14

Correlatie met begrijpend lezen:

Beleid	Visie
-.21 **	-.07 **

Negatieve correlatie?

Lagere prestaties → meer aandacht voor beleid

CONCLUSIE

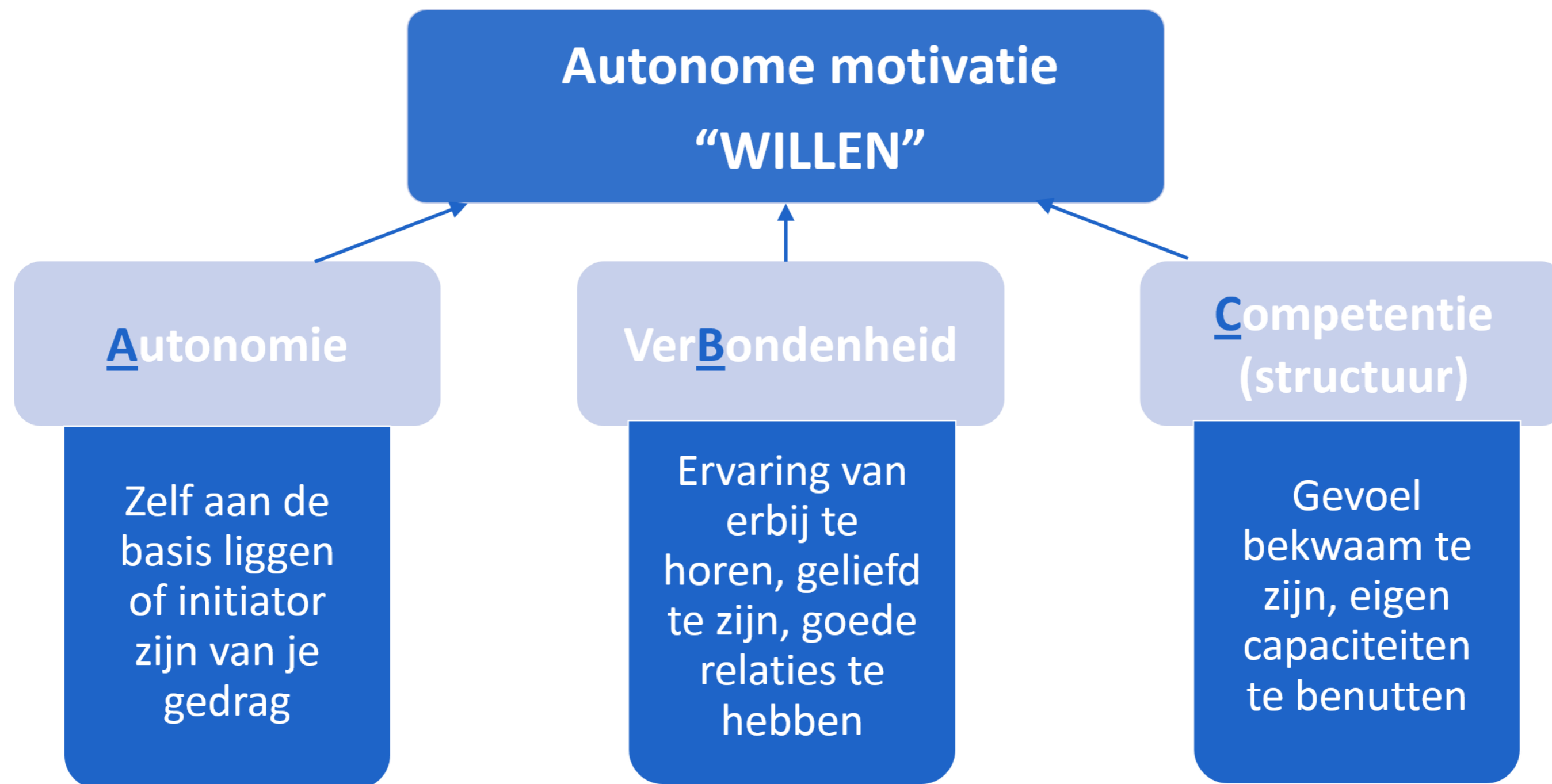
I LOVE TO READ

Autonome leesmotivatie

HOE KAN JE WERKEN AAN DE AUTONOME MOTIVATIE?

VERSCHILLEN TUSSEN ONDERWIJSVORMEN

VERSCHILLEN TUSSEN ONDERWIJSVORMEN

Leerlingen in het bso (meestal ook tso)

- Lagere autonome motivatie
- Lager strategiegebruik
- Lagere self-efficacy

Belangrijk om hier rekening mee te houden

LERAAR DOET ERTOE!

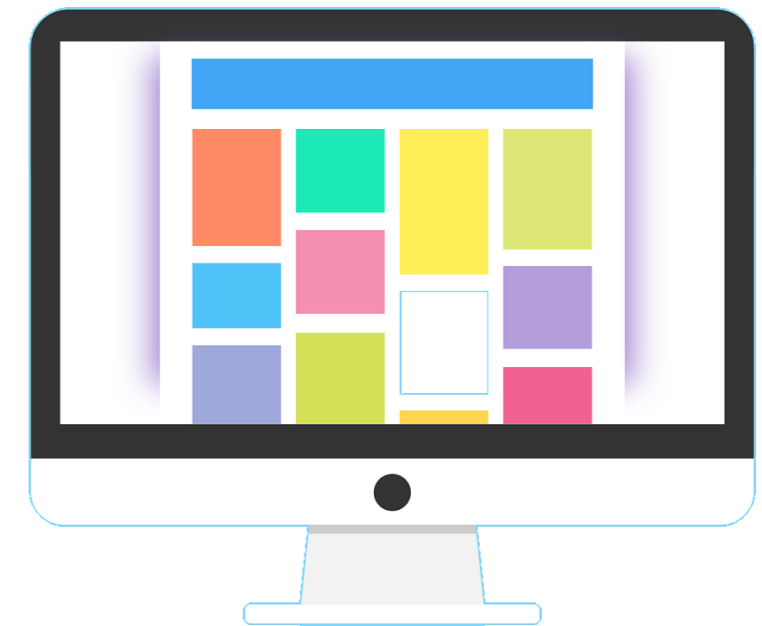
VOLGEND ONDERZOEK: INTERVENTIE

- **Wanneer?** Schooljaar 2019-2020
- **Wat?** Een interventie-onderzoek rond begrijpend lezen
- **Bij wie?** Leraren en leerlingen uit het derde jaar bso
- **Doel?** Op zoek gaan naar een manier om leraren in het bso te ondersteunen bij het verhogen van de leesvaardigheid van hun leerlingen
- **Hoe?** Professionaliseringstraject voor leraren, dat meteen wordt toegepast in de klas, samen met voor- en nameting van de leesvaardigheden van de leerlingen

Meer informatie is te vinden op

<http://onderzoeksprojectbegrijpendlezen.weebly.com>

Vragen?

Opmerkingen?

Suggesties voor vervolgonderzoek?

Thank You!

REFERENTIES

- Mokhtari, K., & Reichard, C.A. (2002). Assessing students' awareness of reading strategies, *Journal of Educational Psychology*, 94(2), p. 249-259. doi: 10.1037//0022-0663.94.2.249
- De Naeghel, J., Van Keer, H., Vansteenkiste, M., & Rosseel, Y. (2012). The Relation Between Elementary Students' Recreational and Academic Reading Motivation, Reading Frequency, Engagement, and Comprehension: A Self-Determination Theory Perspective, *Journal of Educational Psychology*, 114(4), p. 1006—1021. doi: 10.1037/a0027800
- Reeve, J., Jang, H., Carrell, D., Jeon, S., & Barch, J. (2004). Enhancing students engagement by increasing teachers autonomy support, *Motivation and Emotion*, 28(2), p.147-169. doi: 0146-7239/04/0600-0147/0
- McNamara, D. S., & Magliano, J. (2009). Toward a comprehensive model of comprehension. *Psychology of learning and motivation*, 51, 297-384. Doi: 10.1016/S0079-7421(09)51009-2.
- European Commission (2006). Recommendation of the European parliament on key competences and the council of 18 december 2006 for lifelong learning. Retrieved from <http://eur-lex.europa.eu>
- Paul, S.S., & Clarke, P.J. (2016). A systematic review of reading interventions for secondary school students, *International Journal of Educational Research*, 79, 116-127.
- Catts, H.W., & Kamhi, A.G. (2017). Prologue: Reading comprehension is not a single ability, *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 48, 73-76.
- OECD (2010). PISA 2009 Results: What Students Know and Can Do – Student Performance in Reading, Mathematics and Science (Volume I). Doi: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264091450-en>
- Tielemans, K., Vandenbroeck, M., Bellens, K., Van Damme, J., & De Fraine, B. (2016). Het Vlaams lager onderwijs in PIRLS 2016. Centrum voor Onderwijseffectiviteit en –evaluatie KU Leuven.

Kim Van Ammel

Doctoraatsstudent

Vakgroep Onderwijskunde

E kim.vanammel@ugent.be

T +32 9 264 86 74

Ghent University

@ugent

Ghent University

www.ugent.be

<http://onderzoeksprojectbegrijpendlezen.weebly.com>

www.taallereninnoveren.ugent.be

